

Взаємодія між внутрішнім фінансовим механізмом компанії та ринковими можливостями для фінансової активності є базисом створення конкурентних переваг та стратегій фінансового забезпечення на період відновлення країни.

Інформаційні джерела:

1. Шевченко О.М., Рудич Л.В. Розвиток фінансових технологій в умовах цифровізації економіки України [Електронний ресурс]. Ефективна економіка. 2020. № 7. URL : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8053>. – DOI: 10.32702/2307-2105-2020.7.61
2. Мандич О.В., Бабко Н.М., Колодненко Н.В., Устік Т.В. Формування digital-стратегії компанії. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2022. Том 7. № 4. С. 10-15. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2022-4-1>

ДІДЖИТАЛ-ТЕХНОЛОГІЇ В АГРОБІЗНЕСІ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ

Білоусько Р.С., здобувач PhD

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **В.М. Петров**

Державний біотехнологічний університет

Цифрова економіка є результатом цифрової трансформації, четвертого етапу глобалізації, який складається з фундаментальних змін у структурі світової економіки на основі глобальної віртуалізації. Щоб відповідати умовами бізнес-середовища, підприємства обирають цифровий шлях розвитку. Практика показує, що такий вибір дозволяє забезпечити високі темпи економічного розвитку, ефективність роботи в довгостроковій перспективі та підвищити конкурентоспроможність на внутрішньому та світовому ринках [1].

Дослідники проблем діджиталізації в аграрній сфері стверджують, що тільки за умови цифрової трансформації агробізнесу можливо впоратися зі зростаючими конкурентними викликами, забезпечити продовольчу безпеку, ефективно здійснювати раціональне управління природними ресурсами, формувати потенціал для протистояння кліматичним змінам тощо. Так, вони відмічають, що в українському сільському господарстві задіяно близько 80% земельного фонду країни. При цьому близько 50% родючих ґрунтів перебувають у стані ерозії через недбале використання, а понад 22% площ засіяні соняшником. Аналітика великих даних дозволить створити понад 70 млрд. дол США прибутку дрібним агровиробниками та збільшить виробництво на 150 млн. т. Блокчейн для обліку сприятиме зменшенню втрат продукції на 30 млн. т. А точне сільське господарство може призвести до зменшення витрат на 100 млрд. дол США, збільшення виробництва аграрної продукції на 300 млн. т і зменшити споживання води на 180 млрд. м³ [2].

Діджиталізація агробізнесу – це, насамперед, оптимізація бізнесу шляхом впровадження ІТ-рішень та відповідного технічного устаткування. Такі

технології допомагають удосконалювати діяльність підприємства у різних напрямках: маркетинг, логістика, внутрішні процеси тощо. Діджиталізація є безперервним процесом. Керівникам агропідприємств потрібно бути готовим до того, що, впровадивши в роботу підприємства будь-яке програмне забезпечення, його доведеться оновлювати та покращувати відповідно до нових напрямків на ринку технологічних розробок.

Переваги діджиталізації безперечні – це й автоматизація рутинних процесів та спрощення деяких завдань, розширення цільової аудиторії, каналів продажу, скорочення бюджету на реалізацію маркетингових стратегій без шкоди ефективності просування, коригування діяльності підприємства завдяки аналітичним даним, збільшення фінансової вигоди з допомогою скорочення нерентабельних вкладень та ін.

В той же час, серед головних недоліків потрібно відмітити те, що тривалість та вартість впровадження цифрових рішень можуть не відповідати очікуванням власника підприємства, а також, проблемою є нестача кваліфікованих працівників для підтримки інструментів діджиталізації.

Але, попри всі перешкоди та труднощі на шляху діджиталізації, вже сьогодні ми маємо приклади успішного запровадження діджитал-технологій в агробізнесі. Серед найбільш популярних технологій, які використовуються під час управління бізнес-процесами в підприємствах агробізнесу, можна відмітити такі:

- AgriChain – єдина цифрова платформа з он-лайн – модулями роботи підрозділів. Дозволяє автоматизувати звітність, документообіг, оперативне управління, планування управління земельним банком, здійснювати моніторинг посівів, управляти виробництвом, складами, закупівлями і поставками ТМЦ, контролювати роботу техніки, логістику ресурсів та готової продукції.

- Agro Office (Yara) – пріоритетом є контроль використання товарно – матеріальних цінностей. Здійснює управління господарськими вузлами (склад, нафтогосподарство), моніторинг польових робіт (збір, контроль та аналіз даних щодо управління бізнес-процесами виробництва сільськогосподарської продукції та логістики) та аналізує данні на базі моніторингу полів, виробничих процесів, обігу палива, GPS-трекінгу.

- AgriEye – контроль бізнес-процесів виробництва, отримання високої якості врожаю при найменших витратах (проведення агро моніторингу, аналітика даних щодо прогнозу врожаю, вологості, типу ґрунтів, аналітика даних щодо часу одержання сходів агрокультури) [3].

Наведені технології, в цілому, чинять позитивний вплив на збільшення врожайності агрокультур, підвищення якості сільськогосподарської продукції, родючості ґрунту, зниження захворюваності та забур'яненості посівів, підвищення стійкості рослин до шкідників, отримання екологічно-чистої або безпечної продукції, сприяють оптимізації виробничих процесів та зменшенню виробничих витрат.

Перспективи розвитку цифрових технологій в аграрній сфері відкривають багато можливостей від економічних вигід до мінімізації негативного впливу хімізації на навколишнє середовище. Так, безпілотні літальні апарати,

супутники, датчики, сенсори дозволяють діагностувати стан розвитку рослин, можуть контролювати стан ґрунту, зміни в його агрохімічному складі, температурний режим тощо. Інформаційний масив з високою точністю систематизується та надається для аналізу у вигляді корисних відомостей, що допомагає підприємцю ухвалити ефективні рішення.

Потрібно також зазначити, що через повномасштабне вторгнення агробізнес зазнав величезних втрат. За розрахунками Української природоохоронної групи, від початку повномасштабного наступу Росії приблизно 34% території України становлять зони, де вже наявне або є ризик системного порушення поверхневого шару ґрунтів або ж забруднення (мінами, нафтопродуктами, нерозірваними боєприпасами тощо). Обстріли також порушили екосистему мікроорганізмів, які перетворюють ґрунтовий матеріал в поживні речовини для сільськогосподарських культур. Серед способів відновлення ґрунтів - консервація, тобто виведення земель із господарського використання та насадження на цих територіях багаторічних трав, заліснення або ренатуралізація, тобто поступове повернення до природного стану. Іншим способом є рекультивация ґрунтів де застосовують технології, підібрані відповідно до типу ґрунту, рельєфу, кліматичних умов, тощо [5]. І в даному випадку, ми вважаємо, що саме діджитал-технології сприятимуть відновленню та рекультивации забруднених полів.

Але здійснення таких заходів, як відновлення земельних ресурсів та повоєнна підтримка підприємств агробізнесу, які оказались у скрутному становищі, повинні бути серед державних пріоритетів. При цьому підтримку необхідно здійснювати на кількох рівнях: безпека, першочергові кроки і тривалі програми, спрямовані на відновлення і подальший розвиток галузі, серед яких програми діджиталізації виробничих, маркетингових та інших бізнес - процесів.

Інформаційні джерела:

1. Білоусько Т. Ю., Мільман Л.М., Білоусько Р.С. Цифрова економіка - новий тренд економічного розвитку України. Ефективна економіка. 2022. №12. URL: <https://nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/920/930>
2. Ляшенко В., Вишневський О. Цифрова модернізація економіки України як можливість проривного розвитку: монографія. Київ. НАН України, Інститут економіки промисловості. 2018. 252 с.
3. Горобець Н. М. Напрямки діджиталізації аграрного виробництва: Economy, finance, law: current problems and development prospects: collective monograph. Anisiia Tomanek OSVČ. Prague Czech Republic. 2020. P. 5–15.
4. Цифровізація агросектору в дії. URL: <https://agronews.ua/news/czyfrovizacziya-agrosektora-v-diyi/> (дата звернення: 04.04.2023)
5. Земля у вогні. Як війна впливає на ґрунти. URL: <https://zn.ua/ukr/ECOLOGY/zemlja-u-vohni-jak-vijna-vplivaje-na-grunti.html> (дата звернення: 05.04.2023)